

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 17.

ANULU XXIII.

Sabiu in 27 Februaru (11 Mart.) 1875.

tru celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Nr. 9. pl. ex. 1875.

Preacinstiilor Parinti Protopresviteri si Administratori protopresbiterali, Cinstitei Preotimi, si intregului nostru poporu credinciosu din archidiecec'a Transilvaniei de religiunea ortodoxa orientala !

Cu considerare la § 89 alu Statutulu organicu, carele prescrie, cá sinodulu eparchiale sa se tiena regulatu in totu anul, pre bas'a §. 90 alu aceluasiu statutu vine Consistoriulu archidiececanu a conchiemá prin acést'a pre deputatii nostri sinodali — clerici si laici — alesi pentru periodulu 1873—1875, la sinodulu anuale, carele se va tiena aici in capital'a archidiececsei nóstre pre Duminec'a S. Apost. Tom'a, si anumitu pre 20 Aprilie a. c. st. vechiu.

Precum in anii trecuti, asiá si asta-data ve poftesce Consistoriulu, cá, cu privire la acoperirea speselor sinodali, dupa modalitatea ce s'a practisatu pân'acum in archidiecec'a nóstra si aprobata de sinodulu nostru archidiececanu din a. 1873 pt. 113, se faceti colecte, si banii incursi sa se administreze prin preotii si epitropii bisericesci la PP. Protopresviteri tractuali, iar' Preacinstiile Sele, prelânga o consemnare i voru asterne aici celu multu pâna in Joi'a septamânei luminate, cá ast-feliu de tempuriu se se póta transpune sinodulu archidiececanu spre intempinarea chielueliloru deputatiloru.

Resultatulu de pâna acum alu acestoru colecte, fatia cu anii cei putienu roditori a convinsu pre Consistoriulu archidiececanu despre aceea, ca poporulu nostru credinciosu nu se retrage a-si dá concursulu seu, cându se tractéza despre inaintarea trebiloru nóstre bisericesci, scolari si fundationali, si basatu pre acésta convingere, nutresce acea viua sperantia, ca nici la acestu apelu nu ve veti retrage a contribui, atátu singuraticii cátu si din casele bisericesci pentru scopulu amintitu si la tempulu seu nu va intardiá Consistoriulu archidiececanu a dá crestineloru nostri ratiociniulu atatu despre colectele incurse catu si despre modulu cum s'a intrebuintiatu aceste colecte. —

Cá inse sa se póta face publicarea acestor'a intr'unu modu corespundietoriu se recere, cá consemnarea generale protopresbit. sa fia documentata cu specificatiunea ori relatiunea preotulu si a epitropiloru fia-carei comune bisericesci tractuali, chiaru si dela acelea, unde din cause binecuvantate, exceptionalmente nu s'au potutu colecta.

Sabiu din siedinti'a Consistoriulu archidiececanu plenariu, tienuta la 15 Fauru 1875.

In absentia Escelentiei Sale P. Archiepiscopu si Mitropolitu

Nicolau Pope'a m. p.
Arhimandritu si Vicariu
archiepiscopescu.

Sabiu 26 Februaru.

A mai trecutu unu vertegiu politicu in dilele crizei ministeriali si parlamentari din urma, si provedinti'a a voitu, cá sa tréca si acést'a fára sa simtimu vre-o sguditura. O mare bunatate pentru noi români, fára de

a o sci apretiuí póte, cáci ce se intemplá, déca lucrurile luau unu cursu mai turbure, cine ne-aru fi orientatu? cine ne-aru fi condusu? Concentrati in giurulu unei idei conducátorie nu suntemu; ba nici la chiarificare nu au ajunsu toti români, cá sa se decida pentru o idea, si apoi incátu pentru o conducere personale, mai ca ne vine a dice, ca nu avemu pre nimenea, cine sa cunósca la momentu situatiunile in care vietuimu, celu putienu nu intre cei ce se indésa la conducere.

Pigmei suntu destui in tóta lumea, asiá si la noi si inca de tóta mán'a, carii, déca sórtea ii urcá fára de a sci ei cum si pentru ce, pre vre-unu pedestalu mai inaltu, se credu ca ei suntu uriasii. Dara puterile lor remanu totu puteri pigmeice, puteri, cari afara de impregiurarea ca nu producunimic'a, mai au acelu desavantagiu, ca pre poporulu ce aru avé dreptulu a se mandri cu ele, cându aru fi cum se cade, lu espune si-lu lasa la despretiulu acelu ce sci sa mesure si pedestalulu si inaltimea propria a fia-cáru'a.

Situatiunea cea noua politica ce e dreptu ne lasa sa resufiámu odata; la noi acasa inse ea nu e o statiune mare de somnulentia. Striformarea partideloru in parlamentu a decursu si este terminata. Bine ca intru cátu privesce pre magiari striformarea putienu impórta; impórta inse intru cátu privesce pre barbati politici, cari si au rolele lor in situatiunea cea noua. Impartirea acést'a este carea nu ne mai da regazu sa asteptámu pâna cându marimile nóstre mici se voru indurá sa crésca mari, pentru cá iutiél'a cu carea se desvólta astadi lucrurile nu astépta cu seculii. Astadi se cere cá sa fia cine-va la momentu gat'a de actiune. Aducemu si aici iera pre sasi de esemplu, carii si in momentele de fatia nu dormu. Ei indata si intreprinsera ce-va, cu tóte ca au la spatele lor pre cei ce se vaieta asupr'a rapiriloru de drepturi si pre cei ce amenintia de departare.

Mai deunadile erá multa vorba despre nisce formalitati, ca unde sa fia, cându sa fia, cátu de mare sa fia, o conferintia natiunale si apoi tacere. Ni e fórté téma ca acést'a nu insemnéza alt'a de cátu ca, multoru din ómenii nostri le plăce cá in tempulu supremu sa se ascunda in cea mai adenca tacere, si dupa ce a trecutu furtun'a sa iese cu intielepciunea lor, sa faca sféra in lume si sa dica, ca déca eramu noi atunci si atunci la Colintin'a aveau sa se intemple mari minuni pre lume.

Clusianii cá si activistii au facutu ceea ce dictéza mintea sanátosa, cându, dupa vociferarile cele brusce in unele foi natiunale, s'au retrasu in modestia lor si au facutu locu corifeiloru. Dara acum si ei si noi si toti români potu sa-si puna intrabarea: Unde suntu corifeii? Ce dicu ei? cum luminéza pre români? La ce au sa se pregátésca si cum? Tacu toti din tóte párti pâna cându voru apareá dóra iera cu vr'unu ucasu improvisatu, de care sa se ciasca si ei la dóue trei dile dupa ce l'au adusu in vietia.

Ei bine acést'a este politic'a natiunale? Acést'a este langedi'a natiunale.

Popórele care simtu vietia in sine si cari au barbati, cari se intereséza de sórtea lor se manifestéza cu totulu altfeliu. Cérca, lucra in totu mo-

dulu, cá sa nu stagneze sórtea poporulu cáru apartienu.

Sa privimu odata macaru la cechi, la cari le place unora a se provocá, cum se póta de vre-o doi-spre-diece ani incóce. Cechii, a cároru programa politica din punctulu nostru de vedere nu o incuviintiamu, lucra din tóte puterile pentru principiile cari le apera si aducu sacrificie mari si inca anu de anu, luna de luna, amu puté dice, di de di. Ei cu mari ostenele si sacrificie si chiaru si pre lánge suferintie n'au lasatu din mánile lor mandatele de deputati pre sém'a altor'a si ei s'aru paré ca aru puté sa fia mai nepasatori fatia cu decurgerea evenemintelor decátu noi, pentruca au unu cleru puternicu, au o aristocratia a cárei ramificatiuni se intinde pâna in cercurile cele mai inalte militare si civile, au o industria carea concurge cu industri'a din celelalte staturi apusene ale Europei, au agricultori mari si mici, dara cu agricultura ratiunale si in stare buna.

Atare tienuta si procedere póte sa n'aiba resultatulu doritu, dara insuffla respectu. Ómenii cari si-au formulatu si principiile si procedur'a si remanu consecuenti suntu stimati si de contrarii lor de principie.

Referintiele nóstre nu suntu tocma identice cu cele ale cechiloru din Cislaitania si asiá modulu nostru de procedere aru avé sa fia in alta forma, modu, carele aru dá de mai putiene dificultáti cându aru fi acceptatu de toti români din Ungaria; inse déca se acceptéza unu modu mai dificile, nu intielegemu, pentru ce togmai in casulu acestu din urma sa fia indiferentismulu program'a principale politica la noi, cá la nimenea pre lume?

Tempulu trece dara nu si tace, dupa cum crede multa lume de ómenii, dovéda ni suntu cele petrecute in Budapest'a, dovéda ne suntu númerocele brosiuri si alte scrieri politice de totu feliulu ale altoru natiunalitati.

Suntemu seraci si nu putemu scrie brosiuri si foi volante? Ei bine avemu cinci foi politice. Intr'ensele se póte scrie destulu, sa scrie cei chiamati, dara sa scrie corespundietoriu recerintieloru presentulu, cáci numai asiá sa póte face *mai multa lumina*.

In modulu acést'a vomu avé odata cástigulu ca in fine vomu fi in stare sa esimu din amortiéla, de alta parte vomu sci alege pre barbati adeverati politici de cei ce-si imaginéza ca suntu politici si facu numai confusiuni politice.

Opiniunea publica este esacerbata asupr'a esecutiunei tramise asupr'a Poplaceniloru. In tóte pártile se vorbesce de casulu acést'a. In numerulu trecutu amu espusu afacerea mai pre largu, astadi reproducemu *despre esecutiunea tramisa la Poplac'a* ce scrie unu corespundietoriu din Sabiu la „Kelet“: Casulu acést'a ilustréza fórté frumosu, dice coresp., abnormitatea referintieloru din fundulu regescu. Partea cea mai mare a comunelor rurale suntu in procese pentru proprietate cu cetatea si vicevers'a. Asiá e si in casulu de fatia. Cetatea Sabiului sustiene ca padurea „Platosiu“ de lánge Poplac'a este a cetátiei; tocma acést'a afirma si comun'a Poplac'a; cetatea vrea sa taie aci lemne; poplacenii nu concedu; magistratulu alesu de cetate, care are totu odata si jurisdictiunea

politica asupr'a comunelor rurale se pune si mijlocesce brachiu militariu contra poplaceniloru. Nu dicu, ca jurisdictiunea politica nu e indreptatita la pasulu acést'a, dara cutezu fára de nici o temere sa constatezu ca e mare anomalia, cá magistratulu cetátiei sa judece asiá dicendu in caus'a sea propria. E superfluu a desfasurá ca casuri de aceste nu suntu acomodate de a intari referintie amicabile intre elementulu românú si sasescu.

A dis'o si ministrulu presiedinte in dieta si o spunu si diurnalele ca diet'a presenta nu va mai durá multu. Mai întâiu vinu feriele pastiloru, cari voru durá cam dóue septamáni. Dupa aceea va mai lucrá diet'a cam pâna la mijloculu lunei lui Maiu a. c. si apoi diet'a presenta are sa se disólve.

Dela 4 Martiu n. incóce ministeriulu celu nou a luat conducerea afaceriloru in mâna. Sub presidiulu min. pres. s'a tientiun consiliu de ministri, si s'au ocupatu mai cu séma cu denumiri in ramurile cele mai inalte ale admnistratiunei. Secretari de statu in ministeriulu de interne, se vorbiá, ca voru fi denumiti Gavriulu Kemény si Alessandru Nicolics. Si intre comitii superiori inca se vorbiá tare ca se voru face schimbári; celu putienu dóue-spre-diece modificári au sa se intemple si in ramur'a acést'a.

Partid'a lonyayana s'a disolvatu. Cei mai multi din partid'a au trecutu la „partid'a liberale“ séu a guvernului; optu la partid'a lui Sennyey.

Junimea dela Universitatea din Budapest'a si cea dela politechnicul de acolo au pusu in scena in sér'a dela 5 Martiu unu grandiosu conductu de facile in onórea partidei celei nou constituite liberale.

Alalta-ieri in siedinti'a dietale a dechiaratu ministrulu de finace Széll, ca aflandu-se regimulu inaintea unui bugetu gat'a, lu acceptéza si-si reserva dreptulu a face propuneri speciale in desbaterea speciale. Resultatulu finale alu computuriloru de pre anulu 1874 arata ca se mai potu face unele reduceri. Eri s'a inceputu desbaterea speciale a bugetulu. Adi mâne, vomu aflá si dorintiele ministrului presiedinte in privinti'a cestiuniloru ce au a se resólve in sesiunea dietale presenta.

O brosiura noua curge pre ap'a literaturii diurne, carea este intitulata: „Hyjuk haza a legnagyoobb hazafit, Kossuthot“ (Sa chiamámu acasa pre patriotulu celu mai mare, pre Kossuth). Brosiur'a constatéza ca Ungaria este fórté bolnava si dice ca numai Kossuth o mai póte mantui. Natiunalitatiile, dupa brosiura aru capeté, venindu Kossuth sa mantuie tier'a, totu ce dorescu (cá la 1849!) E de miratu(?) ca promissiunile aceste mari si multilaterale nu facu nici o sensatiune, tocma cá si amenintiárile si imputárile ce se facu celoru ce au puterea adi in mâna.

Program'a noului ministeriu ungurescu.

Guvernulu 'si tiene de prim'a sea datoria a regulá bugetulu statulu si in legatura cu acést'a administratiunea tieriei.

1. Relativu la ajungerea acestui scopu afla necesariu inainte de tóte a esecutu si intre marginele sistemulu actualu pre cátu se va poté cea mai mare

crutiare fără de a periclita problemele statului.

2. A regulă începând dela centru până în jos la comuna administratiunea luată în sensu mai strinsu, și în legătura cu această administrațiunea financiare și unele agende de ale justiției între ore-cari margini și cu privire la ore-cari afaceri hotarite, pentru că sa se realizeze armonia în administrațiune și reduțiunile sa se pōta esecutā în mesura mai mare.

3. Modificatiunea procedurii civile, a procedurii concursuale, a institutiunii de esecutori, regularea procedurii disciplinare și alte asemenea dispozițiuni, spre a lucrā într'acolo, că justiția sa fia în genere mai grabnică și mai bună și sa însărcineze în mesura mai mică tesaurul erarialu.

4. Regularea drumurilor ferate în genere, impartirea corespundentă a drumurilor noastre de feru, împreunarea celor mai mici, regularea cestiunii tarifali și o controla mai corespundentă, pentru că astfel sumă de garantare a intereselor sa devina mai mică.

5. Regularea cestiunii lucrurilor publice, pentru că tesaurul erarialu sa se pōta desarcinā și pre acestă cale de o parte a erogatelor sele.

6. Urcarea venitelor fără de a urcā sumele de contribuțiune :

a) prin dispozițiuni, cari împedecă pagubirea erariului la dările și tacsatiunile esistente ;

b) prin o urcare a rentabilității drumurilor de statu — deca nu se pōte altfelu — dându-se în arenda în parte sēu preste totu ;

c) prin o administratiune mai corespundentă a forestariilor ;

d) prin o administrare a bailorului vându-se adecă băile de feru, baile de carbuni și întreprinderile de fabrici, îndată ce va fi cu putintia, asiā, cătu sa nu însărcineze tesaurul erarialu.

Mai departe țiene guvernulu de a sea problema

7. Sa inactiveze cassele domesticali cari de-si în starea de adi a casei statului voru impune cetățienilor statului noi sarcini sa corespunda totu odata recerintelor autonomiei și sa

aduca la valōre crutiarea până în cele mai inferioare paturi ale administratiunii ;

8. Aducendu numai decātu la valōre dreptulu datu prin lege cu privire la convențiunea vamale și comerciale sa lucre (guvernulu) într'acolo, că până ce cestiunea cea încurcātă a sistemului vamalu generalu, care nu se pōte deslegā curendu, se va resolvī, sa se faca relativu la dările de consumțiune dispozițiunile necesare, cari fiindu în interesulu tesaurului erarialu sa corespundă pre lānga acestă ecuității și dreptății ;

9. Luāndu numai decātu a mână cestiunea banței sa o resolve pre cătu se va potē de curendu în conformitate cu dreptulu pre care nime nu-lu va trage la indoiala și cu interesele țierei ;

10. A pregatī pentru refundarea respective amortisarea imprumutului de 153 miliōne unu proiectu relativu la valorarea bunurilor de statu.

Dieta Ungariei.

Siedintia dela 5 Martiu o deschide vicepr. Bano la 10 ore în. de media-di, aducendu la cunoscintia casei intratele și întregirea comisiunilor în locul celor denumiti ministri și amintindu de mōrtea duoru deputati : Alesandru Buda și Schrēter.

Ministrulu pres. Wenkheim, luāndu cuvintulu, descopere ca ministrulu e de parere ca în sesiunea prezenta trebuie sa se desbata bugetulu an. 1875 și dupa acestă proiectele comitetului pentru contribuțiuni și catastro. Celelalte proiecte, cari mai au se urmeze sunt de natura încātu se potu resolve fără mari dificultăți. Proiecte de însemnătate mai mare nu se voru aduce spre desbatere în sesiunea acestă din cauza ca tempulu e scurtu.

Simonyi doresce sa cunōsca politica financiare a regimului.

Ministrulu de finace Szēll recunōsce, ca cererea deputatului Simonyi e la locul seu și ministrulu aru și dā o espusețiune a politiceii financiare cându aru stā înaintea casei unu bugetu esitu din inițiativă a ministeriului de fatia. Cu tōte aceste în siedintia

prindu mai multe adevăruri, dificulu înse de aplicatu în Turci'a. Autorulu începe prin a spune ca influența și protecțiunea englesă asupra Turciei, pre care o recomandă asiā de multu Fuad-pasi'a, a începutu a scadea și acusă pre I. Pōrta de ingratitudine, pentruca nu corespunde la sacrificiele ce a facutu Angli'a pentru Pōrta.

Autorulu critica și atitudinea din ce în ce mai indiferentă a politiceii englese în afacerile Turciei. De aci autorulu vede mai multe pericole pentru Turci'a, între care enumera, fără cuvintulu, și tendințele Serbiei, României și Muntenegrului de a rupe cu suzeranitatea Portii. Cestiunea schimbării succesiunii la tron, și mai alesu persecutiunea creștinilor și a convertitorilor protestanti, este dupa autoru, unu ce periculosu pentru Turci'a. Persecutiunea creștinilor, derimarea unei bisericē ce se cladea și închiderea unoru scoli protestante în Siri'a de cătra Essad-pasi'a, guvernorul de atunci (adi ministru alu marinei), este fōrte multu criticat de cătra autorulu Lewis Farley. (Aceste fapte au causatu și protestulu sgomotosu alu alianței evangelicē). — Autorulu arēta ca adeverată cauza de slabiciune și ruina a imperiului otomanu este mai alesu starea financiară și risipirea banilor publici, cheltuețele nemesurate și inutile mai alesu din partea Sultanelui, ministrilor și guvernurilor. Autorulu arata cu cifre cum cheltuețele și imprumuturile oneroase au ajunsu sa absorbă tōte resursele, încātu cupōnele nu se mai potu platī decātu totu prin noii imprumuturi, și consilia pre englesi a nu mai dā bani

de luni și va dā ministeriulu parerea sea asupra bugetului facutu dejā și va esprime și unele dorințe ale sele, cu acea ocaziune va arētā și direcțiunea principale, de care se conduce în politică financiare.

Irányi reflectēza ca suntu mai multe agende de resolutu decātu câte amintescē ministeriulu

Zsedényi intrēba ca are de cugetu ministeriulu a arētā modalitățile desbaterei bugetului, la ce ministrulu Szēll respunde afirmativu.

Madarász face dōue interpelațiuni. Un'a privesce presiunile la scoterea contribuțiunii în Szentes și alt'a limbă magiara că limba oficială la organele drumului de feru. La cēta din urma asigură min. de comun. Péchy, ca va observā strinsu ordinațiunile emise de antecesorii sei, ceea ce a multiemitu pre interpelante.

Irányi doresce sa cunōsca formulă juramentului pentru ministri.

Dupa acestă urmēza alegerea presiintelui casei. Din 447 deputati verificati au fostu presenti 314 și dintre acesti'a au votatu pentru Ghyczy 297 și 17 pentru Laszlo din stāngă estrema.

Cas'a a primitu pre noulu presiēdinte cu aplause vii.

Intr'unu discursu scurtu multiamesce Ghyczy pentru onorea acestă, și se recomanda spriginului casei. Dupa acestă anuncia ordinea dilei pre luna viitoră și ca siedintia din diu'a următoră, fiindu pausă, se stramuta pre sambată următoră. Cu aceste siedintia se încheia la 12 ore.

Din Spania nu avemu nimic'a nou. Situațiunea înse este liniscită și poporulu spaniolu saluta cu fericire nouă era de pace și stabilitate ce promite suirea pe tronul a regelui Alfonso. Pretutindeni pre unde se prezenta junele rege, dicu corespundințele englese, elu este aclamatu cu entuziasmu. Astfelu fu primitu regele Alfonso, dice „Standard“, atātu la Burgos cătu și la Valladolid. Pre cându poporulu spaniolu esprima astfelu sentimentele sele de devotamentu și încurajare pentru noulu suveranu, siefi militari se stringu în giurulu

Turciei. Autorulu mai spune remediulu gasitu anul trecut prin punerea tesaurului sub controlulu băncei, sēu bancherilor interesati, nu are de resultatu decātu a stringe veniturile mai bine, iēra cătu pentru cheltuieli nici unu obstaculu seriosu nu s'a adusu. De aci continuarea reului care duce la ruina, căci trebuințele și cheltuețele crescū fără sēma, fără că și veniturile sa creșca în proportie.

Autorulu esagerēza pōte și merge prea departe, cându vede în starea financiară a Turciei ducerea la bancrută, și în starea politică mergerea la desmembrare. Asemenea conclusiuni esagerate ni se parū cu atātu mai ingrigitorie cu cătu le audim din gură unu englesu care a studiatu de aprōpe lucrurile în Turci'a în cursu de 18 ani, și care pentru scrierile precedente ce amu mentionatu, a primitu laude dela cele mai mari organe englese că Times, Daily-News, Morning-Post, Aaily-Telegraph, Financier, Levant-Herald, etc. Ce voru dice aceste organe și despre acestu din urma opusculu plinu de predictiuni sinistre despre Turci'a ?

Autorulu mai constatā ca elementulu musulmanu merge scadiendu în Turci'a, pre cându elementulu creștinu merge crescendu și progresandu.

Autorulu amintescē ca Fuad-pasi'a se întrebā totu-dēun'a cu ingrigire : ce se va intēplā cându Franci'a, preocupat de alte interese ale sele, va cautā combinatii chiaru ostile Turciei și o va imbrancī ? Autorulu crede ca Franci'a n'are altu ce va de facutu acum, decātu a se luptā pentru „intregitatea Turciei.“ — Cātu

tronului și se silescu a-i dā totu concursulu pre câmpulu de arme. Dilele trecute veteranulu maresialu Espartero avū o intalnire fōrte cordială cu regele Alfonso. Betrānulu maresialu i esprima simpathia și devotamentulu seu, și spre suvenirea acestei intalniri oferī regelui cordonulu seu cu care luase parte la numeroase batalii în lungă sea cariera militară.

Regele scōse atunci din peptu unu însemnu ce purtā Carolu III și-lu puse pre peptulu maresialelui. Asemenea demonstrațiuni din partea siefilor militari, că și manifestările poporului spaniolu, probēza dorintia unanimă de a se consolidā tronulu și prin elu ordinea și stabilitatea, atātu de multu sdruncinată prin tristele esperintie republicane și prin oribilulu resbelu civilu dela Nordu. Spania este liniscită și plină de încredere în suveranulu ei ; numai în câte-va provincii dela Nordu bandele lui Don Carlos continua a țienē spiritele în neliniscē și a purtā ruina ori pre unde potu resbi. Dorintia de a sfersī cu resbelulu civilu este unanimă. Insusi siefulu partitului republicanu moderatu Castelar, în urm'a tristei esperintie facuta cu republicanii rosii și comunisti, cari 'lu debordau cu pasiunile și anarchia lor, s'a pronunțiatu, precum scimū, pentru principiile conservatorie ; iēra în fatia proclamării regelui Alfonso, dlu Castelar pastreza o atitudine neutra și o patriotică resemnare, ceea ce ecivalēza cu o recunōscere. De alta parte maresialulu Serano, întorcendu-se la Madridu, a cerutu o întrevedere cu regele Alfonso spre a-i aduce omagie și devotamentulu seu.

Din partea puterilor Europei s'a arētat asemenea tōta încrederea și simpatia regelui Alfonso XII. În urm'a inițiativei Austro-Ungariei, Rusi'a, Franci'a și Portugali'a, s'au grabitu a-si tramite reprezentantii lor cari au și prezentatu la Madridu epistolele lor credentiale. — Numai Turci'a, separată pentru venirea ministrului plenipotentiaru alu Spaniei la Bucuresci cu epistolă a regelui Alfonso XII, nu voiesce a recunōsce pre noulu Suveranu alu nobilei natiuni ispaniole ! Insasi M. S. Regin'a Angliei, cu tōta politică

pentru Angli'a, autorulu englesu dice ca rēu'a administrare a Turciei de vre-o trei ani încōce a desgustatu pre amicii ei din Angli'a și ca „opini'a publică din Angli'a este tare formată asupra acestui punctu, ca nici unu guvern englesu nu se va mai aventurā în sporierea greutăților statului prin încercarea de a pastrā prețurci la Constantinopole“.

Autorulu mai crede ca Rusi'a aru putea profitā de desmembrarea Turciei.

Autorulu englesu insista și în capitollu alu III alu scrierei sele asupra opiniunii sele despre decadentia imperiului otomanu în Europă, și perspectivă ce recomanda Osmaniloru de a fundā unu imperiu asiaticu între golfulu Persicu și Mediterana reinviindu în elementulu lor glori'a califilor. Nu vomu urmā înse pre autoriu în prorociele sele sinistre despre imperiulu otomanu, și ne vomu oprī aci cu mentiunarea acestei curioase scrieri.

Dēca amu analizatu acēta scriere nu este din vre-unu spiritu de ostilitate, nici spre a dā importanță mare sēu crediamentu la tōte cele scrise de autoriu ; amu voitu numai a notā modulu de vedere alu unui scrietoriu englesu, care a traitu 18 ani în Turci'a, și care prin alte scrieri ale sele totu asupra Turciei, și a atrasu atentiunea și chiaru laudele celor mai importante diuarie din Angli'a.

E de mirare în adevēru a vedea tocmai pre unu englesu mergendu asiā de departe cu prevederile sele sinistre despre imperiulu otomanu.

„Press'a.“

FGISIŌRA.

Opiniunea unu englesu despre Turci'a.

A aparutu de curendu unu opusculu în limbă englesă tiparitu în Londr'a sub titlu Decadentia Turciei din punctulu de vedere financiaru și politicu, (The decline of Turkey, financial and politicaly). Autorulu acestei scrieri recente este d. Lewis Farley, care a petrecutu mai multu ani în Turci'a de Europă și de Asi'a, și care a mai publicatu, în urm'a unoru studii de aprōpe, diferite alte scrieri asupra Turciei, suntu acum căti-va ani : The resources of Turkey ; — Tivo Years in Syria (doi ani în Siri'a) ; — Turkey in 1866, și Modern Turkey ; aceste scrieri au fostu multu recomandate de cătra diuarele englese.

Acestu investigatoriu scrupulosu și uneori severu, amersu prea departe cu calculele și prevederile sele asupra prezentului și viitorului Turciei. Nu vomu urmā dara pre d. Lewis Farley în tōte investigatiunile și predictiunile sele sinistre despre sōrtea imperiului otomanu. Ne vomu marginī numai, lasāndu răspunderea asupra autorului, a menționā sumariulu ideilor de care se ocupa în opuscululu, de care vorbimū mai susu.

Autorulu gasesce ca Turci'a merge descrescendu mai alesu dela mōrtea lui Aali și Fud-pasi'a, singurii diplomati mari pre care dice ca i-a avut Turci'a. Autorulu publică și testamentulu politicu alu lui Fud adresatu Sultanelui dela Nitzā în 1869. înainte de a murī, și în care se cu-

reservata a guvernului englesu, a es-primatu simpatii pentru Spania si a facutu voturi pentru reusita junelui Rege Alfonso, pre care guvernulu englesu l'a recunoscutu de faptu, iera cele alte puteri mari in modu oficialu.

Printr'unu decretu dela 11 Februarie, Regele Alfonso a chiamatu inca 70,000 de omeni sub arme. Banc'a Spaniei a avantiatu guvernului 100,000,000 reali.

Spiritulu armatei dela Nordu este escelentu, din corespondetiele lui *Standard*; iera deca s'au intreruptu miscarile militare, in urm'a unoru incercari infructuose dela inceputu in giurulu intariloru Estellei, acesta se esplica prin rigorea tempului si prin necesitatea de a concentra fortie suficiente pentru a lua cu asaltu nise intariri muntose ca acele dela Estelle unde carlistii au concentratu tote fortiele loru spre a face o ultima si desperata resistentia. S'a vorbitu dilele trecute prin diare despre ore cari succese ce au avutu carlistii contra atacuriloru unei parti din armata alfonsista la Lorca si Lacaru. E bine inse a accepta lamuriri in privintia aceluor fapte militare si a nu da mare importantia unoru victorii pre care le canta don Carlos intr'o proclamatie de incuragiare contra soldatii sei.

Despre cestiunea drumului de feru pre la Turnulu rosiiu.

(Prelegere instructiva tienuta in reuniunea meseriasiloru sasesti din Sabiu de C. Schochterus.)

(F i n e.)

Prin aceste espuneri ale mele nu voiescu sa facu problemateca insemnatatea junctiunii Temisii, mai multu eu dechiaru, si sustienu ca cladirea acestuia este de recomandat in interesulu drumuriloru ungueresci; lini'a Temisii e unu drumu ce face concurentia drumului Cernauti-Iassi si ea va aduce o parte nu neinsemnata din comerciulu, care acum si ia drumulu preste Moldov'a si Galitia dela Galatiu, la drumulu orientalu unguerescu si la lini'a Tis'a, o insemnatate mai mare pentru comerciulu orientalu nu mai are acesta linie, nice cause strategice nice alte cause locale nu determina comerciulu sa ia o cale care nu-i aduce avantajie corespondentorie.

Comerciulu celu mare orientalu, care si ia drumulu seu preste Constantinopole si Varna nu va veni pre lini'a Temisii, ci deca nu se va afla o ruta corespondentorie, pre drumulu de statu via Orsiova, dreptu aceea interesele junctiunii pre la Temisii nu se pagubescu prin Turnulu-rosiiu.

In cele premerse credu ca amu demustratu de ajunsu insemnatatea junctiunii pre la Turnulu-rosiiu, acum mi permitu a marca insemnatatea acestei junctiunii pentru industria Transilvaniei. Deca argumentarea in acesta privintia nu va fi esauritoria, me rogu de onorat'a adunare sa-mi excusa acestu defectu cu faptulu, ca nu sum barbatu de specialitate si numai in tempulu din urma mi s'a datu ansa sa me ocupu de acesta intrebare.

Industria Transilvaniei de seculu a aflatu locurile ei de vendiare in Romania si Bulgari'a, comerciulu intre aceste tieri a fostu forte viu. Marfele curelariloru, funariloru, papucariloru, cojocariloru, bugnariloru, marfele de coloritu, productele chemice, lemne de edila, marfa de sticla si arama, lipsindu in aceste tieri, s'au importatu din Transilvania; de alta parte s'au importatu in Transilvania: vite cornute, oi, porci si alte animale in multime mare, dupa aceea grane, fructe sudice, marfuri tiesute, lana, sau etc. . . . Comerciulu cu tierile acestea a dusu pre multi dintre meseriasii nostri cei harnici la o stare buna modesta, multi negotiatori transilvaneni au ajunsu prin comerciulu cu lemne, lana, grane si prin comerciulu de vite

la o stare relativu buna. Unu venitu vamalu nu neinsemnatu a isvoritu din acesta comunicatiune pre sem'astatului.

De vro cati-va ani incoce lucrulu sta altfelu, comerciulu si comunicatiunea din anu in anu s'a impuientatu si nu dupa multu industria transilvana va fi alungata cu totulu din aceste tieri. Caus'a nu e de a se caut'a acolo, ca industrialii nostri transilvaneni nu mai suntu in positiune a acoperi lips'a, ci intr'acea, ca marea Romania se inneca cu fabricate englese, franceze si germane, cari viu pre mare si cari prin cladirea progresiva a linielor de feru romane castiga totu mai multu terenu; — cu catu vomu fi inse impinsi mai multu spre apusu, cu atatu mai putienu voru pute sa concureze fabricatele nostre cu cele esterne

Astadi ni este deschisa numai Romania mica; pentru a ajunge acolo, noi din consideratiune ca drumulu preste Turnulu rosiiu pre partea romana se pote folosi numai o parte din anu, trebuie sa mergemu preste Brasiovu Ploiesci, prin urmare trebuie sa percurgemu Transilvania in latulu si Romania in totu intregulu ei, pentru ca sa potemu merge la tergu, si acesta va face nu numai Sabiuulu, ci si Oresti'a, Sasu-Sebesiuulu, Alb'a-Iuli'a, Mediasiuulu, Cincu-mare si Nocrichiulu, in parte si Clusiuulu si Fagarasiulu. De-si fabricatele esterne cu tote ca se producu eftine prin transportulu marinu la debarcarea loru in porturile romane nu suntu mai eftine, decum suntu ale nostre in loco, prin urmare noi putemu sa tienemu o concurentia avendu o impreunare sigura si directa cu Romania, totusi acesta intre impregiurările date nu e cu potentialia, pentruca fabricatele esterne percurgu dela fia-care portu alu Romaniei pana in Romania mica pre drumulu de feru abia jumetate din calea ce avemu sa o percurgemu noi, transportulu e dara cu diumetate mai micu decatu acela, pre care trebuie sa-lu platimu noi pentru fabricatele nostre.

Afara de acesta industria romana, favorita de impregiurari, s'a radica in proportiune cu trecutulu si ia unu sboru insemnatu.

Deca devine inca junctiunea pre la Orsiova fapta si se statorosce astfelu o junctiune ferata directa cu nordulu, atunci pericolulu de a fi alungati cu totulu din Romania mica e de totu aproape, pentru ca cu deosebire fabricantii germani si voru pute aduce productele loru cu tote ca distanti'a e mai mare, mai eftinu la acelu piatiu, de catu ai nostri, de-si suntemu in imediat'a apropiare de locul vendiarei.

Fiindu inse odata respinsi dela tergu abia ni va succede seu numai cu sacrificie grele ni va fi posibilu sa ne reocupamu acelu piatiu, pentruca esperint'a ne invetia, ca industriei i este mai usioru a tieni chiaru si la o concurentia periculoasa locul celu are decatu a redeschide unu isvoru de vendiare perdatu.

CREDU CA NU TREBUIE SA ESPUNU MAI DEPARTE URMARILE CELE TRISTE CE LE ARU ADUCE UNU ATARE EVENEMENTU CUSINE, ELE SE VORU OBRUDE DE SINE FIA CARUI.

Ne plangemu adese-ori ca industria Transilvaniei cu incetulu merge spre apunere, ca seracia sporesce intre meseriasii nostri si de aceea ne nesuimu a afla medilocele cu cari sa delaturamu acestu pericolu.

Capitalu de economisare si materia bruta mai eftina suntu mediloce, cari voru pote impedece reulu; mai multu inse, dupa parerea mea modesta, e unu atare medilocu unu locu asigurat pentru vendiare marfei gat'a; multi dintre meseriasii nostri peru cu magazinulu de marfuri gat'a, mergendu in localulu de lucrare alu meseriasiloru nostri vomu afla, unde era capitalulu si materialulu brutu,

pentru a pregati o provisiune de marfa mai mare, unde lipsea inse vendiarea ei.

Ce insemnatate a avutu Turnulu rosiiu pentru comerciulu intre Transilvania si Romania mai inainte si ce insemnatate pote sa aiba in venitoriu prin o impreunare iute si sigura a ambelor tieri, potemu sa deducemu din datele urmatorie, din anulu 1872, asi'a dara dintr'unu tempu candu comunicatiunea era cu totulu manca.

Importu: Spitierii si fructe sudice, legume, grane, faina, pesci, piei, peri, cera, miere, brandia, unsore si uleuri, materii de coloritu si argasitu, lana, lemne, vite de soiu si macelaritu.

Esportu: Legumi si plante, grau si fructe de campu, faina, producte de nutrementu, carne, unsore si oleu, pesci, cera, mnere si brandia, beuturi, inu si canepa, marfa de inu si canepa, producte de bumbacu, lana, vestminte, marfuri de sita si peri tieposi, marfuri scurte, piei, lemne, sticle, instrumente, producte chemice, sapunu, lumini, etc.

Venitulu netto din acestu comerciulu e 98,446 fl, 48 cr. v. a.

De acesta junctiune grabnica si sigura cu Romania ne dore pre noi, dara o vomu pute ajunge numai prin cladirea drumului de feru pre la Turnulu-rosiiu; instinctulu conservarei trebuie sa ne silasca a pune tote la cale, pentru ca acesta junctiune sa devina fapta catu mai curendu. E siguru la tota intemplarea, ca drumulu feratu pre la Turnulu-rosiiu trebuie sa se cladasca; trebuintia comerciului universalu, va fi aici decisiva. Candu se va intempla acesta, mai tempuriu seu dupa diecenie, nu ne pote fi totu atata, pentru ca cu catu mai tardiu se va execut'a cladirea, cu atatu mai putienu folosu va aduce meseriasiloru nostri.

Mi terminu prelegerea mea, pentru care ve ceru indulgent'a amabila, cu dorint'a, ca sa putemu vede in celu mai de aproape tempu junctiunea pre la Turnulu-rosiiu gat'a, fiindu ea atatu in interesulu imperiului nostru, catu si alu industriei transilvane.

† Romania.

Cestiunea juratiloru in camera,

(F i n e.)

Acesta lege e arm'a cea mai puternica ce ni se da in mani spre a urmasi mai tardiu o mai mare libertate electorala. D-sea se bucura de acesta lege, care, in adeveru e o deviatie dela constitutiune — ca si legea comunala; — pentru ca numai in aparentia e restrictiva, si ca e o arvuna pentru reformarea legi electorale.

Departu de d-sea a arunca celu mai micu cuventu asup'a poporului nostru. A deduce inse, ca unu poporu pote fi moralu fara a avea cultura, acesta e unu nou sensu. Adeverat'a morala sta in strensa legatura cu cultura poporului. De aceea trebuie a se pune o limita. Si odata stabilita o limita, nu mai pote fi vorb'a de cifra. Nu averea e o diploma de capacitate; dara celu putienu avemu garantia, ca omulu avutu va fi luminatu mai bine de chiaru interesele lui.

Declara dara ca d-sea se unescu in totulu cu proiectulu guvernului.

Se cere inchiderea discutiunii. Dupa cate-va cuvinte ale dlui Cogalniceanu contra inchiderei, adunarea incuviinti'za a se continua.

D. Cantili, avendu cuventulu, dice ca nu s'a pusu de d. Iepureanu cestiunea pre adeveratulu ei terenu. Nu e vorb'a aici de cestiune politica, cum a voitu s'o faca d. Iepureanu, ci curatu o cestiune de sciintia. Juriulu e espresiunea tierii in judecat'a afaceriloru criminale. Cestiunea e de a face sa participe catu mai multi cetatieni ca sa judece afacerile societatiei.

Dupa mai multe digresii spre respunsu dlui Iepureanu, dice ca jurulu nu e o institutiune straina la noi. A esistatu totu-deun'a sub diferite forme.

Nu e destulu a dice ca nu se suprima o institutiune. Si d-sea vede ca se conserva numai fantom'a institutiunii. Candu se restringe censulu, intentiunea celor ce o facu i pare ca e a face sa participe catu mai putieni cetatieni la judecat'a loru propria.

S'a acusat juriulu. Facutu-s'a in sa unu paralelismu intre arbitrarele juriului si a le judecatoriloru permanenti? D-sea cunoasca cate-va casuri care s'gudue terenu pre care s'a pusu d. ministru candu a acusat juriulu.

S'a mai vorbitu de moralitatea poporului. Dufaure, a disu, in camer'a franceza, ca „moralitatea e accesibila tuturor claselor societatiei.“ D-sea va adauga ca a vediatu adesea mai multu simtiu de moralitate in judecatorii jurati de catu in cei permanenti.

D. ministru voiesce a suprima incetulu cu incetulu juriulu. De ce sa me judece pre mine numai boerii si comerciantii cei bogati? Acesta nu e ore numai unu simulacru de jurati? D. ministru voiesce alu suprima. A luat mai multe crime dela jurati; mane pote si falsurile, si pote chiaru totulu. Nu se opune d. Cantili la conditiunile de capacitate. Cere ce-va mai multu, cere si moralitate si independentia. Mesur'a censului propusa de guvern e arbitraria. Pentru aceea aru fi mai capabilu celu cu unu censu de 1500 lei de catu celu cu 500? Este multu mai bunu articolulu din legea de adi, unde venitul juratului sa cere a fi de 1200 lei. Si apoi se scie ca mai multi suntu cu censu de 1200 lei de catu cu 1500.

Roga dara adunarea a mentine legea esistenta, ori-ce avere; asemenea si asup'a patentelor sa se lase ca jurati patentari si pana la a patr'a clasa.

Dlu Al. Lahovari, ministrulu justitiei, vede ca d. Cantili nu voiesce a lua in seriosu nici legea penala votata de ambele corpuri legiuitorie. Amendamentulu d-lui Cantili i pare prea glumeti. N'are ce dice altu, de catu ceea ce a aretatu in espunerea de motive, de catu cauzele care l'au facutu a presenta acestu proiectu.

D. Cantili a disu ca judecat'a juriului e judecata; odata ce a proclamatu acesta, trebuie sa proclame sufragiulu universalu la jurati. Nu-lu putemu in sa ave aici, precum nu-lu avemu nici in politica. Cu tote astea, d. Cantili admite restrictiuni. Si deca ni s'a probatu ca restrictiunile vechi nu au fostu suficiente, nu trebui sa punemu restrictiuni noue?

D. Cantili ne face frase, si noi avemu trebuintia de legi. Pana adi, in sa nu s'a potutu gasi o norma spre va edea capacitatea, moralitatea si inteligentia unui juratu de catu prin censu. Asia e in Bavaria, in Italia si in alte tieri. S'a facutu parte tuturor claselor societatiei. Trebuie sa facemu totu ca sa avemu buni judecatori. In Prusia si Bavaria, in Italia chiaru censulu e multu mai mare, si se socotesce pre impositulu fonciar. In Italia, care are atat'a asemenare cu noi, censulu e de 300 lei ca impositu.

D. Cantili a mai disu ca suntemu inimizii juriului. D. ministru dice ca sa ferisca Dummiedieu pre juriu de amici ca d. Cantili, caci de inimizii va sci sa se apere singuru. Noi punemu juriulu mai pre susu de lingusiri si pasiuni.

Discutiunea fiindu inchisa asup'a articolului 258, comisiunea consultandu-se asup'a amendamentului d-lui Cantilide a se mentine censulu actualu de o mie doue-sute franci venitu pre anu lu respinge.

Art. 258 se adopta nemodificatu. Art. 259, 260 se adopta asemenea nemodificate.

4 Draosu, in 19 Februaru 1875.

Dle redactoru! Luându parte la simodulu parochialu din comun'a nôstra bisericesca gr. or. Draosu in protopopiatulu Cohalmului, tienutu in 19 Ianuariu a. c. — dintre alte afaceri importante ale acelu sinodu, cu permisiunea multu onoratu d-vostre, voiu a face cunoscutu onoratului publicu cetitoriu, o lucrare vrednica de imitatu, seversita in acelu sinodu.

Inca inainte cu vre-o câti-va ani se decise in acelu sinodu, a jertfi fiesce-care individuu din comuna la caratulu grâului in satu, câte o claie de grâu spre scopulu ss. biserici, ceea ce s'au si practisatu mai multi ani, formându-se unu fondu frumosu bis. din care s'au cumperatu si unu locu pentru scôla, ba s'au claditu chiaru si scôl'a din pétra cu 2 incaperi spatiosé, iéra mai tardiu s'au cumperatu si unu locu spatiosu fôrte frumosu impregiurulu scôlei cu banii din acelu fondu.

In anulu 1868 inse au venitu o calamitate ingrozitória asupr'a acestei comune; unu focu infioratoriu a prefacutu tóta adunarea de véra a locuitorilor români draoseni in cenusia, dara astu-feliu, in câtu nici unu crestinu n'au remasu nepârlitu pâna in fati'a pamentului de acea calamitate ingrozitória.

Déla anulu acelu tristu deci, s'au fostu intreruptu formarea fondului acelu'a frumosu, câci o parte mare din locuitorii nostri din Draosu, remanendu pre s trade, au trebuitu sa iae lumea in capu, — si sa-si parasésca caminele loru pre mai multi ani, pâna cându in anulu trecutú 1874. Sinodulu parochialu au decisu de nou continuarea formârei fondului cu atâtu mai vertosu, câci tocmai impartasise si prealuminatulu Consistoriu archid. unu circulariu, prin care se indemnua crestini nostri la formarea astoru-feliu de fonduri. In acelu sinodu se aduce conclusu: cá fiesce-care individuu sa jertfésca 1—2 ferdele de grâu spre scopulu amintitu, si eata! conclusulu acelu'a n'au remasu numai pre harthia precum remanu multe, — acelu conclusu din 'an. 1874 cu ocaziunea sinodului din 19 Ianuariu a. c. s'au adusu la indeplinire, câci in fati'a sinodului s'au mesuratu la 50 adeca cinci-dieci de galete de grâu frumosu, adunatu de pre la credinciosii nostri români din Draosu, care cantitate de bucate s'au si vendutu crestiniilor cari au avutu lipsa, totu-deodata hotarindu-se de nou in acestu sinodu; ca pre viitoriu, fiesce-care crestinu sa dea la caratulu grâului câte o claie de grâu, si la culesulu cucuruzului câte unu sacu séu doi de cucuruzu, spre formarea fondului mai departe, carele pre lângă o intrerupere de vre-o 7 ani, si pre lângă acea ca au acoperitu tôte lipsele bisericesci si scolare, ba in vre-o 7 ani au suplinitu si salariulu invetiatorescu, pre lângă compunerea realitâtiloru pomenite etc. totu-si se apropia astadi la 1200 fl. v. a. adeca o mie doue sute floreni.

Lauda deci presiedintelui acelu sinodu p. adm. prot. si parochu I. Iosifu cá conducatoriulu acelu'a carele au condusu in calitate de parochu 35 de ani acea comuna si 20 de ani protopopiatulu Cohalmului cu lauda, — lauda comitetului nostru parochialu, lauda tuturor crestiniilor nostri draosieni!! — de Ddieu cá sa servésca de modelu si altor'a! —

N.

Varietâti.

* Conte Franc. Haller, capitanu in gard'a de corpu reg. ung., generalu de cavaleria, a muritu in 6 Martiu n. la Vien'a, in alu 79 anu alu vietiei sele.

** „Partid'a liberale“ dice „Közerdek“, vrea sa .aca o ovatiune splendida lui Fran-

ciscu Deak in semnu de recunoscintia pentru servitiile ce le-a facutu patriei si natiunei sele.

* Ore cine a respanditu faim'a ca in „cercurile normative“ se vorbesce de desfiintarea trupei de venatori. Scirea a facutu sensatiune, cu tôte ca nu crede nimenea, ca trup'a acést'a meritata in atâtea campanii va fi desfiintata.

* Assentarea s'a inceputu aici Marti. De asta-data a asistatu la assentare comisariulu ministeriale Albertu de Gruz din partea ministeriului pentru aperarea tieiei.

* Societatea dramatica a lui Dorn are sa se sosésca aici Luni in 15 Martiu n.

* Wie der Schelm, so denkt er. (Misielulu cugeta misielesce) ni veni aminte cându audirâmu ca nisce barbati carunti si cetirâmu ca „Gaz. Tr.“ afectéza indignatiuni asupr'a indignatiunei nôstre, cârei i dederam expresiune in varietatea „Condeiu simbrasiu“ din nr. 12 alu foiei nôstre. Apostolulu ginteloru dice: Celui curatu tôte suntu curate; celui spurcatu tôte suntu spurcate. „Orientulu latinu“ inse face verfu, elu se vede ca intrece in fariseismu ori ce idealu in genulu acést'a. „Orient. lat.“ cu fanfaronade, cari nu-lu prindu, vorbesce giuru in pregiurulu intrebarei ce i s'a pusu de „Gazet'a Transilvaniei“, dara la lucru nu respunde, de câtu insulta, va se dica, si esercita meseri'a sea mai departe.

Cu tôte aceste ocau'a cea mica literaria, cá si cea politica este la „Or. lat.“ in mâna, l'amu lovit prestemâna, se vaieta, dara inca n'o lasa ca i e rusine. Rusine sa i si fia unu diurnalu care dupa ce comite unu pecatu grosolanu voiesce sa se ascunda sub masc'a „idealurilor“ Astfeliu de idealuri cum e celu din cestiune esu din malitia, dara nu din interesu literariu.

Audimu ca si comitetulu Asociatiunei s'aru fi amestecat in afacerea acést'a. Nu credemu o astfeliu de atitudine, carea nu voimu sa o calificâmu, dela o corporatiune venerabile, si reducemu tóta scirea la vre-o scor-nitura malitiôsa.

* Ce invetiatura sa se dea „feteloru.“ Din capulu locului este o negalanteria a numi pre fielele nôstre „fete“ si nu „domnisióre“, barbatulu inse, carele a avutu cetezanti'a de a se folosi de numirea acést'a anticuata (invechita) nu e multiamitu nici decum nici cu eresi'a acést'a. Elu recomanda, intr'o fôia nemtiésca urmatórele, astadi de totu curiôsele norme (se intielege pentru „fete“): Datile prin scôla cultura regulata. Invetiatile a gati bucate nutritorie. Invetiatile sa spele, sa calce cu ferulu, a caputá ciorapi, a cöse nasturi, a-si cöse vestimintele proprie si a si face o camasia cum se cade. Invetiatile sa scie cöce pâne buna si mijlocirea unei culine bune sa faca de prisosu apotec'a. Spuneti-le ca unu florinu face o suta de cruceri si ca numai acelu pastreza, care da din mâna mai putienu de câtu castiga, si ca toti câti dau mai multu trebuie sa seracésca. Invetiatile, ca o haina de cattun (carton) platita siede mai bine de câtu un'a de metasa facuta pre datorie. Invetiatile ca o fatia plina si rotunda face mai multu decâtu cinci-dieci frumseti ofticöse. Invetiatile sa pôrte papuci buni si tari. Invetiatile a cumperá si a controlá cumparatórea si a vedé ca atâtu trebuie sa fia datu câtu a si datu. Spunetile ca sinorele cele multe cu cari 'si stringu corpulu vatema imaginea asemenârei lui Ddieu. Dati-le prin invetiatura minte sanatósá, incredere in sine, ajutorire propria si laboriositate. Invetiatile sa scie, ca unu meseriasiu cinstitu cu mâncilele refrânte si cu siurtiu dinainte, si déca nu va avé avere pretiu de unu cruceriu macaru, e mai multu vrednicu de câtu o duzina de cei ce imbracati frumosu si cu maniere elegante fura si omóra tempulu. Invetiatile la gradinariá si a avé placere de frumsetiele naturei. Invetiatile pre lângă aceste, déca áveti bani, musica, pictura si

tôte artele, cugetati inse totu déun'a ca aceste suntu lucruri secundarie. Invetiatile ca preumblarile pedestru suntu mai bune decâtu in trasura, si ca florile de câmpu suntu fôrte frumöse pentru celu ce le privesce cu atentiune. Invetiatile a despretiúi totu-déun'a aparinti'a si cându dicu: asiá ori: nu asiá, sa nu fia disu numai din buze. Invetiatile ca fericirea in casatoria nu aterna dela purtarea esterióra a barbatului, nici dela banii lui, ci numai dela caracterulu lui. Le-ati datu tôte invetiaturile aceste si le-au si priceputu, atunci, cându va fi sositu tempulu lasatele fâra nici o grigia sa se marite; ele voru nimeri de sinele calea cea adevérata.

* Unu proprietariu de case din suburbulu de josu (Pört'a Turnului) s'a necejitu asiá de tare pre chiriasulu, care i abdisu cuartirulu, încâtu l'a vatematu cu unu palosiu la ochiulu stângu si déca nu alergau vecinii se intemplá pôte vre-o nenorocire si mai mare, câci tragea rabiatalu cu revolverulu in bietulu chiriasiu.

* Spre a ne imaginá câtu de colosale au trebuitu sa fia viscolele cu ninsóre in Romani'a, dela 10 Februaru incöce inprumutâmu dupa „Monitoriulu Romaniei“ urmatórele date:

Pre drumulu dela Bucuresci spre Domnesci, din judetiulu Ilfov, s'au gasitu morti doi individi anume: Alesandru Pred'a si Stoic'a Oprea, din comun'a Domnesci, inemetiti pre lângă saniile loru cu boii. — Pre drumulu Bucuresci-Pitesci s'a gasitu asemenea mortu individulu Radu Militaru, din comun'a Crivin'a, lângă sani'a sea. — Totu pre acestu drumu, lângă cârcim'a alba, s'a gasitu mortu Ioanu Vieru, din comun'a Prisceni impreuna cu doi cai dela sanie. — Pre drumu Brezoi s'a gasitu mórta femeia Stan'a, din comun'a Floresci.

Circulati'a a fostu in mai multe pârti intrerupta, asiá de esemplu: trenulu accele-ratu care plecase din Romanu spre Bucuresci, Dumineca sér'a la 9 ale curente, a fostu inemetitu apröpe de stati'a Faurei. — Dupa mesurile in sa energice luate de prefecturele Buzeu si Braila, pasagerii au potutu fi transportati cu sanii la Buzeu. — Circulatiunea asemenea este intrerupta pre lini'a calei ferate Pitesci-Bucuresci. Pre lini'a Brasiovu-Ploésci de-si viscolulu a fostu fôrte mare, in sa dupa mesurile luate espediti'a a inceputu a trece.

In nóptea de 13 spre 14, in judetiulu Teleormanu s'a simtítu unu micu cutremuru.

Cele mai energice mesuri suntu luate in tóta tier'a pentru grabnic'a restabilire a comunicatiunilor si dejá suntu primite câte-va sciri dela unele localitati ca cele mai multe linii mari suntu pre drumu de a fi date in circulatiune. (Monitorulu.)

* Burs'a in Bucuresci. Insemnatarea Bucuresciloru cá centru mare alu comerciulu cresce din di in di. Este invederata necesitatea de a se creá aci o bursa dreptu regulatoru pentru comerciulu si pentru miscarea lui. Camer'a comerciale si industriale de acolo a compusu unu proiectu de statute si l'au transpusu corpuriloru legiuitorie. Burs'a acést'a va fi loculu de concentrare pentru afaceri, comercianti, fabricanti, industriasi, capitalisti, arendatori, proprietari, agenti autorisati de polize si sensali.

Burs'a de Vien'a.

Din 25 Februaru (9 Mart.) 1875.

Metalicele 5%	71 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	76
Imprumutulu de statu din 1860	112 60
Actiuni de banca	961
Actiuni de creditu	231 25
London	111 25
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	78 75
„ „ Temisiorene	76 75
„ „ Ardelenesci	76 80
„ „ Croato-slavone	80
Argintu	104 90
Galbinu	5 24
Napoleonu d'auru (poli)	8 88

Raportu comerciale.

Sabiiu 9 Martiu n. Grâu 4 fl. 40 xr. frumosu, 4 fl. 13 xr. mestecat, 4 fl. — xr. cualit. infer.; secar'a 3 fl. 13 xr. pâna 2 fl. 67; — orzu fl. 3; ovesu 1 fl. 67 pâna 1 fl. 40 xr.; cucuruzu (porumbu) 2 fl. 87 xr.; cartofi 1 fl. 33 xr. galét'a austriaca.

Cânep'a — fl. maj'a.
Linteá 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. — xr., Fasolea 6 fl. 67 xr.

Fenu legatu — fl. 85, nelegatu — fl. 80 xr., paie lungi 60 xr., scurte 50 xr, maj'a.

Lenne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porc 24 xr. Un-sórea 79 xr. pâna la 1 fl. — cup'a.

Nr. 49/875.

Edictu.

Ioanu Irimina dia Sacelu, carele de siepte ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a lui socia Ann'a Simeonu Munteanu din Sacelu, se provóca prin acést'a, cá in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea forului matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra procesulu divortiale intentatu de numit'a lui socia, se va otari si in absentia lui.

Sabiiu 25 Fauru 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu protopresviteratului tractului
(1—2) Sabiiulu I.

ad. Nr. 47 1875 prot.

Edictu.

Prin care, Bucuru Miclosiu din Merchiasia — scaunulu Cohalmului — parasindu in modru clandestinu pre legitim'a lui socie Maria Dobra, si pribegindu in lumea larga de cinci ani de dile, ceea ce constatéza cu tóta certitudinea datele autentice, fâra de a se sci loculu aflarei lui, — se citéza a apare inaintea subscrisului foru matrimoniale, in restempu de unu anu de dile dela datulu de mai josu, câci altfeliu, se va decide si in absentia densului procesulu asupr'a-i urditu, conformu prescrielor s. nôstre biserici ortodoxe resaritene. Cohalmu, 20 Ianuariu 1875.

Forulu matr. gr. or. alu Cohalmului
Nicolau D. Mircea m. p.
(2—3) Adm. prot.

Spre orientare

pentru bolnavii de gura si de dinti, precum si pentru cei ce au lipsa de dinti!!

Doctorulu si tehniculu de dinti C. ZINZ, cá practiculu de 20 de ani si provediutu cu diplom'a Universitâtiei c. r. de Vien'a, se recomanda pentru vindecarea tuturor bóleloru de gura si dinti, fia, cá acelea sa devina dela dinti séu alte cause; intr'asemenea ofera densulu prepararea de dinti singurateci, precum si de coróne de dinti intregi dupa metodulu celu mai nou eglesu si americanu; pre lângă acestea mai posede densulu si unu mijlocu unicu in feliulu seu, prin care ori-ce dorere de dinti se pôte vindecá fâra dorere si fâra delaturarea dintelui pre lângă garantia. — Bolnavii intr'a-deveru fâra midilöce se voru lacuí gratisu la ór'a 12—1.

In fine va zabóvi densulu in escursiunile sele la tôte orasiile dupa trebuintia asiá, încâtu sa póta satisfac comandeloru on. patienti pe deplinu.

A conversá dela 10—12 si dela 3—5 óre.

Locuintia e in casele lui Iahn pe Wis Nr. 254.

Tempulu ce va petrece e pâna 20—30 Aprile anulu curentu.

(6—12)

* Indreptare. In corespundinti'a din Cincu-mare, in 2 Martiu 1875. din nr. 15:

Pre fati'a 55 col. III rendulu 20 de susu in josu in locu de „465“ copii greco-orientali — „125“.

Column'a IV rendulu 3 din josu in susu in locu de „modernu“ — „modestu.“